

เศรษฐก๊อคิดต่าง

ดร.รุจิระ บุนนาค

nssumsพู้จัคกัร
Marut Bunnag
International Law Office
rujira_bunnag@yahoo.com
Twitter : @RujiraBunnag

ปะการังเทียม กับการอนุรักษ์ (2)

แนวปะการังธรรมชาติมีประโยชน์ต่อระบบนิเวศ เพราะเป็นที่พักอาศัยของปลาและสัตว์น้ำต่างๆ อีกทั้งยังเป็นที่ยังชีพ หลบภัย และเป็นแหล่งอาหาร

แต่นับวันแนวปะการังธรรมชาติได้ลดน้อยลงไปมาก เพราะได้รับความเสียหายจากประมงแบบลากอวน รวมทั้งการดำน้ำท่องเที่ยวที่ขาดจิตสำนึกและความรับผิดชอบ ที่มีคัคุเศคค์หรือโกด์พานักท่องเที่ยวดำน้ำชมปะการัง แล้วไปสัมผัสหรือเก็บปะการังเป็นที่ระลึก

ล่าสุด ได้มีภาพนักท่องเที่ยวดำน้ำ ถ่ายรูป นั่งบนปะการังขนาดใหญ่ ลงภาพในอินเทอร์เน็ตจนถือเป็นเรื่องใหญ่ เพราะการสัมผัสปะการังธรรมชาติอาจทำให้ปะการังบอบช้ำ หยุดเจริญเติบโต และตายได้

ในอดีตที่ผ่านมา กรมประมงได้ริเริ่มวางแนวปะการังเทียม เพื่อแก้ปัญหาระบบนิเวศทางทะเล โดยได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากหน่วยราชการอื่นๆ ที่มอบวัสดุอุปกรณ์ที่ไม่ได้ใช้งานแล้ว เพื่อนำมาใช้เป็นปะการังเทียม

หน่วยงานอื่นๆ ที่ให้การสนับสนุน เช่น กรุงเทพมหานคร มอบรถขยะที่ใช้งานแล้ว การรถไฟแห่งประเทศไทยมอบตู้รถไฟขนส่งสินค้าที่ใช้งานแล้ว กรมทางหลวงมอบท่อคอนกรีตที่ใช้งานแล้ว กองทัพอากาศมอบรถถัง เรือรบ รถราตน้ำ ที่หมดสภาพ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย มอบลูกถ้วยแก้วฉนวนไฟฟ้าที่ไม่ใช้งานแล้ว เป็นต้น

ต่อมาได้มีภาคธุรกิจเอกชนให้ความสนใจ เห็นความสำคัญ จึงได้ร่วมมือกับทางราชการในการทำแนวปะการังกับภาครัฐ ทั้งที่ไม่ได้มีธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

ภาคธุรกิจเอกชนนี้เป็นกลุ่มบริษัทเครือเจริญโภคภัณฑ์ และบริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น ได้ร่วมวางแนวปะการังเทียมกับกรมประมงใน

โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล และฟื้นฟูการประมงชายฝั่ง
อย่างยั่งยืน

โครงการนี้ได้จัดวางปะการังเทียมจากวัสดุคอนกรีตสี่เหลี่ยม
ลูกบาศก์ขนาด 1.5x1.5x1.5 ตารางเมตร ซึ่งเป็นขนาดที่เป็นที่นิยม
และใช้ได้ผลดีที่สุด โดยใช้เรือขนาดใหญ่บรรทุกปะการังเทียม แล้ว
นำไปวางห่างจากชายฝั่ง 6 กิโลเมตร โดยใช้เครนหย่อนลงไปในทะเล
วางเรียงเป็นแถวๆ ให้ปลาอยู่อาศัย

ระยะแรก ในปี 2560 ได้วางปะการังเทียมจำนวน 1,000 แห่ง
บริเวณชายฝั่งทะเล อ.สทิงพระ จ.สงขลา และ อ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี

ในระยะที่สอง ในปี 2561 จะวางปะการังเทียมอีกจำนวน 1,000
แห่ง บริเวณชายฝั่งทะเล อ.ระโนด จ.สงขลา และ อ.เมือง จ.นราธิวาส
แนวปะการังเทียมที่วางในโครงการนี้ จะเป็นแหล่งอนุบาลสัตว์
น้ำวัยอ่อน และเป็นแนวป้องกันการทำประมงผิดกฎหมาย

การวางปะการังเทียมของทางโครงการจะเริ่มจากการหา
สถานที่ที่เหมาะสม โดยกำหนดตำแหน่งร่วมกับชาวประมงพื้นบ้าน
บริเวณนั้น ต่อมาจะทำประชาพิจารณ์จากผู้อยู่อาศัยในบริเวณดังกล่าว
ขออนุญาตจากทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แล้วจึงวางปะการังเทียม

โครงการนี้ยังได้รับความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ที่จะติดตาม เก็บข้อมูล เพื่อประเมินผลการเปลี่ยนแปลงทางด้าน
เศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรสัตว์น้ำในพื้นที่ ทั้งก่อนและหลังการ
จัดวางแนวปะการังเทียม เพื่อสรุปผลเผยแพร่สู่สาธารณชน

ในบางพื้นที่ชาวประมงพื้นบ้าน ขอให้ทางโครงการวางปะการัง
เทียมเป็นแนวยาว เพื่อป้องกันเรืออวนลากด้วย เพราะประมงพื้น
บ้านจะออกเรือไปไกลไม่ได้ แต่เรือประมงพาณิชย์สามารถออกเรือ
ย้ายแหล่งจับปลาออกไปไกลขึ้นได้

การที่สัตว์น้ำลดลง เพราะจำนวนปะการังธรรมชาติลดลง ซึ่งถือ
เป็นสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีการทำประมงที่ผิดกฎหมาย
ทำให้จับปลาได้มากกว่าปกติ เช่น ใช้เครื่องมืออุปกรณ์ที่กฎหมายห้าม
มีการจับปลานอกฤดูกาลที่กฎหมายอนุญาต

การที่ภาคเอกชนขนาดใหญ่และมีความพร้อมให้ความร่วมมือสนับสนุน ทางราชการในการวางแผนประมงเทียม ถือว่าเป็นเรื่องที่ดี เพราะจะทำให้ภาคส่วนต่างๆ มีความเข้าใจ และเห็นประโยชน์ในเรื่องประมงเทียมมากยิ่งขึ้น

ในอนาคต หากจะมีภาคเอกชนรายอื่นๆ ที่มีความพร้อมเข้ามาช่วยสนับสนุนในการวางแผนประมงเทียมจะยิ่งเป็นเรื่องดี เพราะจะเป็นการสร้างที่อาศัยของสัตว์น้ำ และยังเป็นการเพิ่มผลผลิตทางการประมง และยังสามารถสร้างความมั่นคงทางอาหาร

ที่ผ่านมากิจการประมงของไทยมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ สินค้าประมงมีความสำคัญเป็นลำดับต้นๆ ที่ส่งออกต่างประเทศ การประมงไทยยังเคยถูกกล่าวหาว่า เป็นการทำประมงผิดกฎหมาย ไม่รายงาน และไร้การควบคุม (IUU : Illegal, Unreported and Unregulated) ทุกภาคส่วนจึงต้องช่วยเข้ามาดูแล

การสร้างแนวประมงเทียม เพื่อรักษาและฟื้นฟูระบบนิเวศทางทะเล จะดำเนินการโดยภาครัฐและภาคเอกชน แต่เพียงอย่างเดียวไม่ได้ ยังต้องได้รับความร่วมมือจากคนในพื้นที่ ชาวประมงพื้นบ้าน ที่ต้องช่วยกันอนุรักษ์ทะเลและชายฝั่ง

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลให้ได้ผลอย่างแท้จริง จึงต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ■